

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ημ/νία: 21/03/2016
Α. Π.: ΥΠΠΟΑ/ΑΤΝΠΚΕ/54581/360
Απάντηση στο έγγραφο: ΥΠΠΟΑ/ΑΤΝΠΚΕ/54581/360

Ερ. Φ.: 164

21 ΜΑΡ. 2016

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Θεόδωρο Φορτσάκη

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 3404/22.2.2016 Ερώτηση με θέμα:
«Άμεση αποκατάσταση Ναού Αγίας Αικατερίνης στην Πλάκα»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 3404/22.2.2016 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Θεόδωρου Φορτσάκη και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Α. Ο ναός της Αγίας Αικατερίνης αποτελεί χαρακτηρισμένο ιστορικό διατηρητέο μνημείο (Υ.Α. 2290/477π.έ./2.2.1972 - ΦΕΚ 134/Β'15.2.1972) και σήμερα λειτουργεί ως ενοριακός της περιοχής. Πρόκειται για βυζαντινό ναό, που επεκτάθηκε το 19^ο αι. με την προσθήκη περιστώου και έως τα μέσα περίπου του 20^{ου} αι. δέχθηκε πλήθος επεμβάσεων με αποτέλεσμα την αλλοίωση σε μεγάλο βαθμό της μορφής του.

Ειδικότερα, ο πυρήνας του μνημείου τοποθετείται χρονολογικά —με βάση μορφολογικά και τυπολογικά χαρακτηριστικά του— στο β' τέταρτο του 11^{ου} αι. και ανήκει σε τύπο τρουλαίου εγγεγραμμένου σταυροειδούς τετρακιδίου, με τρεις εξωτερικά ημικυκλικές αψίδες Ιερού και νάρθηκα στη δυτική πλευρά του. Στην παρούσα κατάσταση, από το αρχικό κτίσμα διατηρείται η ανατολική πλευρά, με ανεπίχριστη κατά το πλείστον πλινθοπερίκλειστη τοιχοποιία και μέρος του κυρίως ναού, όπου οι πλάγιοι τοίχοι έχουν διανοιχθεί για την επικοινωνία με το περίστωο. Ο τρούλος —οκτάπλευρος, με δυσανάλογο ύψος και όγκο— αποτελεί προϊόν ανακατασκευής μεταξύ των ετών 1917-1927. Τον βυζαντινό πυρήνα περιβάλλει κατά τις τρεις πλευρές του κλειστό περίστωο (πλάτους 3,90μ. στα βόρεια και νότια και 3,15 μ. στα δυτικά), που καλύπτεται με μονόρριχτη κεραμοσκεπή στέγη. Η κατασκευή του ανάγεται στον 19ο αι., πριν από το έτος 1870 και η παρούσα μορφή του προέκυψε μετά από εργασίες των ετών 1950 – 1953 που έγιναν με την επίβλεψη του μηχανικού Γ. Νομικού. Στο πλαίσιο τους, η ξύλινη στέγη του χώρου αντικαταστάθηκε με πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος και διαμορφώθηκαν εσωτερική ψευδοροφή με επιχρισμένο νευρομετάλ και τρίβηλο άνοιγμα με κίονες από σκυρόδεμα προς τον κυρίως ναό, ενώ η δυτική όψη του περιστώου αναμορφώθηκε με υποστυλώματα από σκυρόδεμα και διαδοχικά τοξωτά ανοίγματα.

Με το υπ' αριθ. πρωτ. 3545/11.11.2015 έγγραφο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών κατατέθηκε στην Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων η μελέτη τεκμηρίωσης και αποκατάστασης του Ιερού Ναού Αγίας Αικατερίνης στην Πλάκα, που συντάχθηκε από τους κ.κ. Νικόλαο Λιανό, Δρ. Αρχιτέκτονα, Δημήτριο Κοκκόλα, Αρχιτέκτονα Μηχανικό και Αλέξανδρο Κούστα, Πολιτικό Μηχανικό.

Η ΔΑΒΜΜ, μετά τον έλεγχο της μελέτης, φρόντισε για την εισαγωγή του θέματος στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη την άποψη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Αθηνών, όπως διατυπώθηκε στο υπ' αριθ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑ ΑΘΗΝΩΝ/ΤΒΜΑΧΜΜΑΕΜ/317093/187246/24213/2182/25.1.2016 έγγραφό της. Το θέμα εισήχθη στο ΚΑΣ ως συνεισήγηση με την Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων και εξετάστηκε σε δύο συνεδριάσεις του. Μετά την κατά πλειοψηφία γνωμοδότηση του ΚΑΣ για την επανυποβολή της μελέτης με παρατηρήσεις (Πράξεις του ΚΑΣ με αριθ. 4/02.02.2016 και 5/09.02.2016) και ακολουθείται η συνήθης διοικητική διαδικασία.

Κύριος άξονας της αρχιτεκτονικής πρότασης —όπως αναφέρεται και στο κείμενο της μελέτης— είναι η αφαίρεση των πλακών οπλισμένου σκυροδέματος από την οροφή του περιστώου και η αντικατάστασή της σε χαμηλότερη στάθμη, με γυάλινη οροφή αποτελούμενη από διπλούς κεκλιμένους υαλοπίνακες. Ως στόχος της επέμβασης δηλώνεται η ανάδειξη της αρχικής ογκοπλασίας του μνημείου και ταυτόχρονα η στατική βελτίωση της όλης κατασκευής, καθώς σύμφωνα με τη μελέτη η υπάρχουσα πλάκα δύναται να προκαλέσει βλάβες σε περίπτωση σεισμού, λόγω της παλαιότητας και του αμφίβολου τρόπου έδρασής της στον κυρίως ναό. Πέραν αυτού και με βάση παρατηρήσεις επί της παθολογίας του μνημείου, η μελέτη προτείνει σειρά άλλων εργασιών (εφαρμογή ενεμάτων και αρμολογήματος, τοποθέτηση ελκυστήρων, τοποθέτηση στοιχείων αντιστήριξης στην ανατολική όψη, στεγάνωση και ανακεράμωση της στέγης κ.α.), καθώς και τη διενέργεια ορισμένων διερευνητικών εργασιών.

Ειδικότερα σε ό, τι αφορά την κατασκευή γυάλινης οροφής στο περίστωο —θέμα στο οποίο εστιάζει και η παρούσα Ερώτηση— η ΕΦΑ Αθηνών εξέφρασε την αντίθετη γνώμη της, εκτιμώντας ότι το περίστωο οφείλει να αντιμετωπισθεί ως ιστορική φάση του μνημείου και ότι η προτεινόμενη επέμβαση θα μεταβάλλει δραστικά τη μορφή με την οποία αυτό έχει φθάσει ως τις μέρες μας. Περαιτέρω σημειώθηκε ότι στη μελέτη δεν τεκμηριώνονταν η επιλογή γυαλιού για την οροφή αντί άλλου υλικού και δεν υπήρχε πρόβλεψη για την αναμόρφωση των όψεων του περιστώου ή για τον τρόπο αποκατάστασης της βυζαντινής τοιχοποιίας στο νέο αποκαλυπτόμενο τμήμα της. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι η Εφορεία δεν διατύπωσε αντίρρηση για την καθαίρεση των πλακών οπλισμένου σκυροδέματος, εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για στατικούς λόγους, αντιπροτείνοντας την ανακατασκευή ξύλινης μονόκλιτης κεραμοσκεπούς στέγης στο χώρο, κατόπιν σχετικής διερεύνησης.

Ως προς τις λοιπές προτεινόμενες επεμβάσεις, η Εφορεία εξέφρασε κατά περίπτωση επιφυλάξεις ή θετική υπό προϋποθέσεις άποψη και αρνητική γνώμη για την τοποθέτηση εμφανών μεταλλικών στοιχείων αντιστήριξης στην ανατολική πλευρά, με αντίστοιχη τεκμηρίωση και διατύπωση εναλλακτικής λύσης.

Σε κάθε περίπτωση όλες οι απόψεις της αρμόδιας Εφορείας υποβλήθηκαν στις αρμόδιες Διευθύνσεις και εξετάσθηκαν από το ΚΑΣ.

Β. Σε ό,τι αφορά στα ερωτήματα και τις λοιπές παρατηρήσεις που τίθενται στην Ερώτηση, θα θέλαμε να παρατηρήσουμε τα εξής :

α) Τα ζητήματα αποκατάστασης μνημείων οφείλουν να αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερη προσοχή, σύμφωνα με την επιστημονική δεοντολογία και τις θεσπισμένες αρχές για την αναστήλωση και αποκατάσταση μνημείων προκειμένου να αποφευχθούν «... *ενέργειες που είναι δυνατόν να επιφέρουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής τους* » (σύμφωνα και με τη διατύπωση στο άρθρο 10, παρ.1 του Ν.3028/2002). Συνεπώς όλες οι σχετικές διαδικασίες απαιτούν χρόνο καθώς δεν επιτρέπονται βιαστικές και εν δυνάμει μη αναστρέψιμες επεμβάσεις σε μνημεία ανάλογης σημασίας με τον Ι. Ν. της Αγίας Αικατερίνης. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Α. οφείλουν να εξετάζουν ενδελεχώς και από κάθε σκοπιά, τόσο όσον αφορά την τεκμηρίωσή όσο και τις προτάσεις, κάθε μελέτης που άπτεται ενός μνημείου, ιδιαίτερα εφόσον αυτό παρουσιάζει σύνθετα προβλήματα (στατικά, οικοδομικά, ζητήματα ανάδειξης/αποκατάστασης της αρχικής μορφής), όπως ο εν λόγω Ναός.

β) Όσον αφορά τις μελλοντικές ενέργειες για την αποκατάσταση του μνημείου, μετά την έγκριση της αναθεωρημένης με βάση τις παρατηρήσεις του ΚΑΣ μελέτη, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών θα εξετάσει, σε συνεργασία με τη ΔΑΒΜΜ και την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών, τη δυνατότητα χρηματοδότησης του έργου με την ένταξή του σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Ο Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΜΠΑΛΤΑΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. ΔΒΜΑ
2. ΔΑΒΜΜ
3. ΕΦΑ Αθηνών

Ακριβές Αντίγραφο

Η Προϊσταμένη του Τμήματος της Τραμπεζίας, ΚΑ
Αρχείου και Ενημέρωσης Κοινού
Χ. Μάκας